

Četiri slobode

Pod terminom „četiri slobode“ podrazumeva se skup odredaba Ugovora, sekundarnih zakonskih akata i sudskih odluka kojima se omogućava slobodno kretanje roba, kapitala, usluga i ljudi unutar prostora koji obuhvata EU. Stvaranje jednog takvog prostora bez unutrašnjih granica smatra se jednim od najvećih dostignuća EU. Ove „četiri slobode“ predstavljaju osnovu Jedinstvenog tržišta EU.

✓ Slobodno kretanje roba

Evropska unija predstavlja carinsku uniju. To znači da su države članice uklonile međusobne carinske barijere i usvojile zajedničku carinsku politiku koju vode prema trećim zemljama. Time se obezbeđuju uslovi za konkurentnost na tržištu i uklanjaju sve smetnje fiskalne prirode koje bi mogle otežati kretanje roba unutar zajedničkog tržišta. Države članice mogu ograničiti slobodno kretanje roba samo u izuzetnim slučajevima, kao na primer onda kada određena vrsta robe predstavlja rizik za javno zdravlje ili životnu sredinu. Kako bi rizik bio sveden na najmanju meru, zakonima EU uvedeni su harmonizovani tehnički zahtevi, naročito u sektorima visokorizičnih proizvoda.

✓ Slobodno kretanje kapitala

Slobodno kretanje kapitala preduslov je za funkcionisanje jedinstvenog tržišta, jer omogućava bolju raspodelu resursa u okviru EU, olakšava prekograničnu trgovinu, podstiče mobilnost radne snage i olakšava kompanijama da započnu poslovanje. Konkretno, to znači da građani imaju mogućnost da brojne poslove obavljaju van svoje zemlje, počev od otvaranja računa, preko kupovina akcija u stranim kompanijama i investiranja tamo gde je profit najveći, pa sve do kupovine nekretnina. Kompanijama pak to pruža mogućnost da investiraju u strane kompanije, kao i da ih poseduju i da njima upravljaju. Unutar EU može se vršiti transfer kapitala iz jedne države članice u drugu u bilo kom iznosu.

Svi transferi koji se u evrima obavljaju unutar EU smatraju se domaćim plaćanjima. To uključuje i one države članice EU koje se nalaze izvan Evrozona, ali se odnosi samo na transakcije izvršene u evrima. Postoje izuzeci u slobodnom kretanju kapitala unutar EU kada je reč o poslovanju sa trećim zemljama. Oni se uglavnom odnose na sprečavanje pranja novca i na finansijske sankcije usvojene u okviru Zajedničke spoljne i bezbedonosne politike (ZSBP).

✓ Slobodno kretanje usluga

Osnovni principi upravljanja unutrašnjim tržištem usluga postavljeni su u Ugovoru o Evropskoj zajednici. Njima se kompanijama u EU garantuje sloboda osnivanja ispostava i sloboda pružanja usluga na teritoriji druge države članice. Ova dva principa su godinama pojašnjavana i razvijana rešavanjem slučajeva pred Sudom pravde EU i smatraju se ključnim elementima efikasnog funkcionisanja jedinstvenog tržišta EU.

✓ Slobodno kretanje ljudi

Princip slobodnog kretanja ljudi datira iz vremena stvaranja Evropske zajednice. Inicijalna svrha principa bila je otvaranje Evropskog tržišta rada za radnike migrante i njihove porodice. Tokom godina princip je proširen, pa danas pokriva sve kategorije građana i otelotvoren je u Pravu građanstva EU. Odnosno, građani mogu slobodno da se kreću po EU isto kao i unutar neke države članice i mogu studirati ili raditi u bilo kojoj zemlji EU. Najveći deo politika EU iz ove oblasti spada u sferu pravde i unutrašnjih poslova.